

- 1) opět si zkontrolujte minulé úkoly (86/1 nahoře, 86/1, 2 dole, 88-89/2) podle naskenované přílohy
- 2) napište si do školního sešitu zápis dle žlutého rámečku s. 89
- 3) cvič. 89/3 do školního sešitu písemně 8 vět, zbytek ústně
- 4) nastudujte si žlutý rámeček ze s. 90 (je to opakování z minulých let)
- 5) cvič. 90/1 – část písemně (stačí vypsát několikanásobné podměty a přísudky)

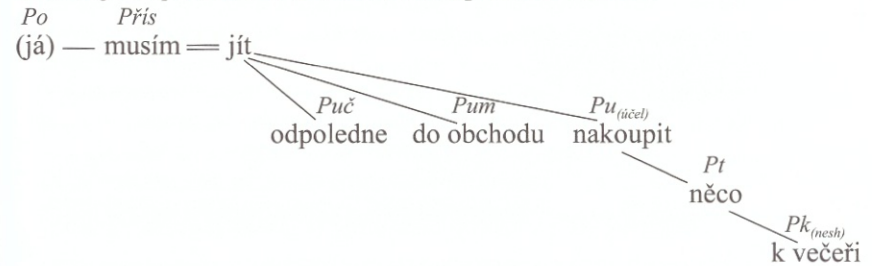
1. V následujícím úryvku vyhledejte výrazy, které nejsou větnými členy.

Nechtěl bych mnoho psát o Benátkách; myslím, že je každý zná. Jsou skutečně až rušivě podobné všelikým „souvenirs de Venice“. Když jsem poprvé stanul na náměstí svatého Marka, byl jsem úplně zmaten a nemohl jsem se zbavit tisnivého dojmu, že to není skutečné, že to je takový lunapark, kde se má pořádat benátská noc. Čekal jsem jenom, že začnou vrkat kytáry a gondolier bude zpívat aspoň jako pan Schütz. Naštěstí gondolier tajemně mlčel a nakonec mne nekřesťansky obral, mávaje mi před očima jakýmsi tarifem. Nuže, tento muž byl nesporně pravý a nelíčený.

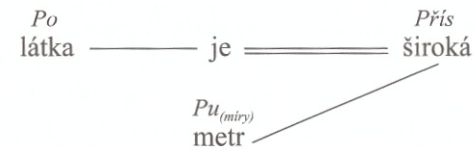
Zato Canal Grande vás asi zklame. Někteří bájí o skvělosti jeho paláců a jiní o melancholii jejich umírání; já tu našel hlavně jakousi dosti špatnou gotiku...

(Karel Čapek, Italské listy)

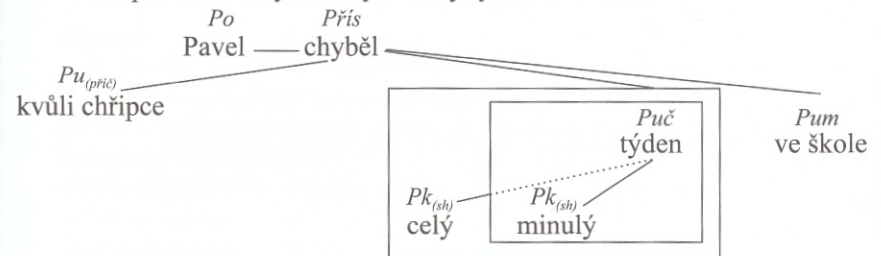
Musím jít odpoledne do obchodu nakoupit něco k večeři.

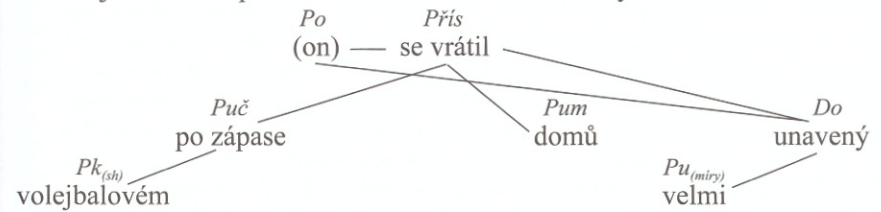
Látka je metr široká.

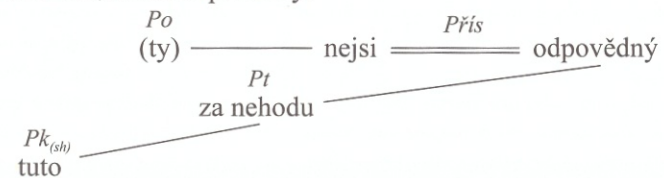
Kvůli chřipce Pavel chyběl celý minulý týden ve škole.

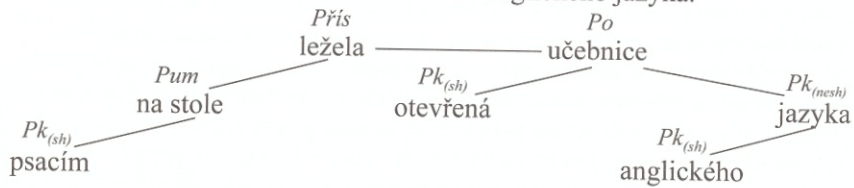
Po volejbalovém zápase se vrátil domů velmi unavený.

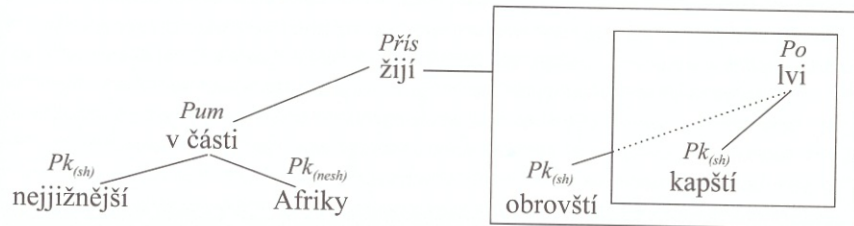
Nejsi za tuto nehodu odpovědný.

Na psacím stole ležela otevřená učebnice anglického jazyka.

V nejjižnější části Afriky žijí obrovští kapštlí lvi.

1. a) Vyhledejte rozvité větné členy a určete, o který větný člen jde.

Do toho kraje za Křivoklátem jsme ohromně rádi jezdili. Tehdy jsem nevěděl proč, ale dnes to vím. Můj tatínek pochopil už tenkrát, že jednou můžu uvidět bulváry Paříže, ale už nikdy nebudu moct týdný bydlet v chalupě, kde voní v peci chleba, protože jednou u těch chalup budou zastavovat auta, uvnitř budou blikat televizory a podají vám tam jen špatnou černou kávu.

Žili v tom kraji krásní lidé, jako tulák Bambas. Od jara do zimy nepracoval, chytal ryby u Čertovy skály. Na každý den měl pět kostiček cukru ze zimních časů, kdy pracoval málo. Uměl fantasticky chytat ryby, hlavně všemi nedovolenými způsoby. Maminka mě s Bambasem nerada viděla, bála se, že mě zkazí. Bohužel se mu to nepodařilo.

(Podle Oty Pavla)

b) Vyhledejte slova, která nejsou větnými členy.

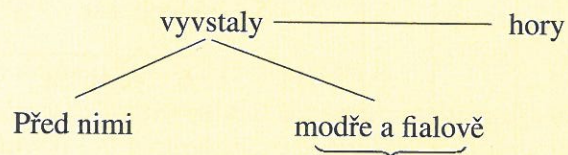
c) Vyhledejte předložková spojení.

d) Vyhledejte přísudky. V které větě není přísudek rozvit dalšími členy?

Na základě vztahu souřadnosti mohou vznikat zmnožené větné členy, jejichž jednotlivé složky mají funkci stejného větného členu.

Jestliže jsou souřadné členy zároveň ve významovém vztahu přiřadování (v poměru slučovacím, stupňovacím, odporovacím, vylučovacím, příčinném a důsledkovém), pak vytvářejí **několikanásobný větný člen**. Tlakové složky několikanásobného větného členu označují různé jevy, jsou na sobě významově nezávislé, ale mají něco společného, co je důvodem pro jejich spojení (*Petr, ale ne Mirka* – označení různých osob, *doma i ve škole* – označení různých míst).

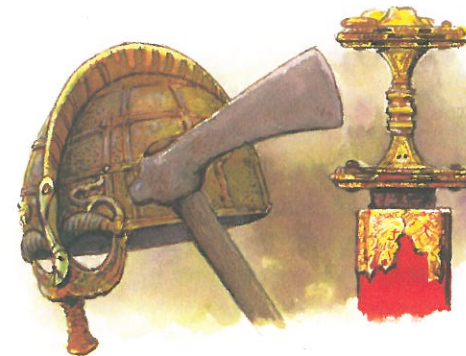
Např.: *Před nimi vyvstaly modře a fialově hory.*

2. Vyhledejte několikanásobné větné členy, určete, kterým větným členem jsou, a řekněte, v kterém významovém poměru jsou jejich jednotlivé složky.

Domlouvala mu tichým, nevzrušeným hlasem. Bylo slyšet zpěv košů, drozdů, ba i švitoření vlaštovek. Jízda na koni v něm budila vzrušení a radost, ale také strach. Cesta vedla kolem osamělé borovice ke třem smrčkům a k chatě se střechou porostlou mechem. Takové romantické, a tudíž příjemné zakončení dne jsme ani nečekali. Velké kočkovité šelmy nalezneme jednak v tropickém pralese, jednak v otevřené stepi nebo v asijské tajze, či dokonce

ve vysokohorských oblastech. Budovatelé hradiště velmi dobře dokázali využívat nejen vodních toků, nýbrž i vyvýšenin mezi nimi. Sekera měla asymetrickou čepel, buď rozšířenou směrem vzhůru, nebo prodlouženou v dolní části ostří. Rukojeti mečů nalezených v hrobech vikinských velitelů jsou pokryty reliéfy z tepaného plechu nebo plátovány stříbrem a zlatem.

Jednotlivé členy v několikanásobném větném členu se oddělují čárkami, pokud nejsou spojeny spojkami *a*, *i*, *ani* ve významu slučovacím (jestliže je užit dvojitý výraz, např. *ani – ani*, členy se čárkou také oddělují). Čárka se také nepíše, jestliže jsou členy spojeny spojkami *nebo*, *či* a vyjadřují jen různé možnosti, ne důrazné vyloučení. Např.: *Večer si vždycky dopřej horkou koupel nebo sprchu.* (různé možnosti) x „*Půjdeme dál, nebo si teď chvíli odpočineme?*“ (důrazné vyloučení)

3. Užijte vhodné spojovací prostředky a vytvořte několikanásobný větný člen. Určete významový poměr mezi jeho jednotlivými částmi. Doplňte čárky.

Čekáme ji dnes – zítra. Na hory si neber kufr – batoh. Neumím hrát – hokej – kopanou. Musíš tam dojít – dnes – zítra. Dívali se na mě chladně – mrazově. Mezi mnou – naším psem vzniklo velké – nerozlučné přátelství. To nekočka – kocour. – sestra – rodiče nebudou v sobotu doma. Je to malý – silný kluk. Je to zajíc – králík? Zajíc – králík, to je jedno. Podáme si o tom zprávu telefonem – mailem. Nebudu s ním mluvit – dnes – zítra. Ptakopysk je velmi vzácný – chráněný živočich.

Pro bystré hlavy

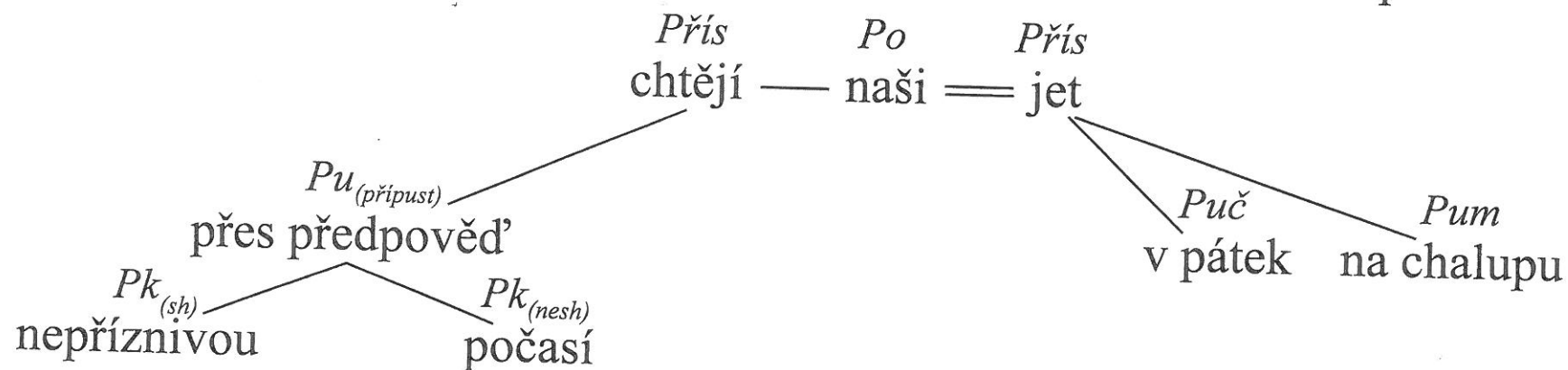
Porovnejte věty:

Tatínek a maminka byli včera večer v divadle.
Tatínek s maminkou byli včera večer v divadle.
Tatínek s maminkou byl včera večer v divadle.
Maminka s tatínkem byli včera v divadle.
Maminka s tatínkem byla včera v divadle.

Čím se věty od sebe liší? (Vztah významový: o kom vypovídáme, že byl v divadle?; vztah formální: shoda mezi podmětem a přísudkem – které výrazy jsou v prvním pádě?)

Proč v druhé a třetí, ve čtvrté a páté větě je u přísudku možná dvojí forma?

Přes nepříznivou předpověď počasí chtějí naši jet v pátek na chalupu.

Ve cvičení 2 ověřujeme a procvičujeme formální projevy (vyjadřování) vztahů mezi větnými členy (mluvnická shoda v rodě a čísle mezi podmětem a přísudkem a mezi shodným přívlastkem a jeho řídícím jménem): *Sněhuláci, které v zahradě postavili sousedovi malí vnuci, už roztáli. Dni/dny se pomalu prodlužovaly. Od lesů pospíchaly prudké bystřiny a hrčivě se vlévaly do potůčků dole v údolích. Na jejich březích se zabělaly bledule, pod lesními stráněmi se začaly nesměle modrat podléšky. Na olšínách se zimomřivě chvěly první malé lístky. Špačci přilétli z jihu a v sadech zahvízdali své jarní písničky. Zato havrani tiše zmizeli. Cesty do polí rychle osychaly a lesy prudce voněly. Vysoko, kam až oči nedohlédly, se vznášeli skřivani a vesele všem ohlašovali, že kruté mrazy konečně skončily. Semínka, která zaseli pilní zahrádkáři, začala klíčit. K životu je probudily sluneční paprsky.*